

Nastavení soudního přezkumu ve věcech správních

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá vybranými žalobními typy, které jsou z pohledu adresáta právních norem nejběžnější. Jedná se o trojici žalobních typů, kterou lze označit jako základní, tedy žaloba proti rozhodnutí, žaloba proti nečinnosti a zásahová žaloba. Práce se zabývá především současným problémem, kdy v některých případech není jisté, proti jaké formě správní činnosti nebo nečinnosti se mají adresáti právních norem bránit. S tím souvisí otázka vedení hranice mezi jednotlivými žalobními typy. Ač většina úkonů správních orgánů je bez problému přiřaditelná pod jasnou formu správní činnosti či označena za nečinnost, vyskytují se i případy, ve kterých toto podřazení činí potíže nejen adresátům právních norem, ale i samotným soudům.

Diplomová práce se kromě úvodu a závěru skládá ze tří hlavních kapitol. První kapitola přináší popis současného stavu, pro který je příznačná mnohost žalobních typů. Práce popisuje především žalobu proti rozhodnutí, která je pojímána jako hlavní žalobní typ. Dále se věnuje též vybraným otázkám vztahu zásahové žaloby a žaloby proti nečinnosti, ale i jejich vztahu k žalobě proti rozhodnutí. Tato trojice je v diplomové práci doplněna o některé otázky související s opatřením obecné povahy. Na okraj je uveden též vztah zásahové žaloby a negativní kompetenční žaloby.

V druhé kapitole je pojednáno o některých prvcích zahraničních úprav, které by se mohly stát inspiračním zdrojem pro úvahy *de lege ferenda* v české právní úpravě. Popis některých aspektů slovenské právní úpravy se zaměřuje na dílčí otázky aktivní žalobní legitimace, nebo možnosti žalovat též normativní právní akty. Součástí této kapitoly je též náhled na přístup slovenské soudní praxe na volbu špatného žalobního typu, která však na rozdíl od současné české soudní praxe nepřipouští změnu žalobního typu a soud je výběrem (i špatného) žalobního typu vázán. Současně se kapitola stručně věnuje též úpravě v Rakousku. Rakouská právní úprava by se mohla stát inspirací ohledně většího používání apelačního principu v rozhodování soudů, jelikož při úvahách o konstrukci jednotného žalobního typu by bylo možné otevřít i u nás otázku, zda jej více nezapojit. Polská právní úprava navíc poskytuje silný inspirační zdroj v oblasti jednotné správní žaloby, která v polském správním soudnictví osvědčeně v určité formě funguje.

Ve třetí kapitole je rozebrána současná vázanost soudu žalobním typem a poučovací povinnost z pohledu české judikatury. Dále se tato kapitola věnuje otázce, zda je možné spatřovat alternativní postup v podání několika žalob najednou. Poté je již přistoupeno k pojednání o podobě jednotného žalobního typu *de lege ferenda*. Diplomová práce se snaží vyřešit základní otázky podoby nově konstruované žaloby, kterými jsou například žalobní legitimace, náležitosti žaloby

či její přípustnost. Vzhledem ke složitosti otázky přípustnosti žaloby, která je úzce spjata s její včasností, je v práci též navrženo ustanovení, které tento problém řeší. Jako alternativu následně práce navrhuje zavedení širší poučovací povinnosti soudů ohledně volby špatného žalobního typu, a to ideálně přímo do textu zákona. Za tím účelem je v práci navržena podoba daného ustanovení.

Klíčová slova: soudní přezkum, jednotný žalobní typ, pluralita žalobních typů